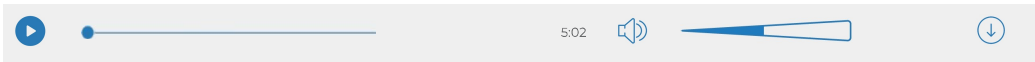

Denisas NIKITENKA

Į Kretinę grįžo Tiškevičių sarkofagai

2018 gruodžio 21 d. 06:00

Tikimasi, kad atgimusi Tiškevičių koplyčia taps nauju Kretinos turistų traukos centru.

Deniso Nikitenkos nuotraukos

Notice: Undefined index: id in
/home/www/w-lz/www/lzinios
/susijePagalZymes.php on line 16

Prieš didžiąsias metų šventes į šeimos koplyčios kriptą senosiose Kretingos kapinėse grįžo restauruoti šimtamečiai sutuoktinių grafų Juozapo ir Sofijos Tiškevičių sarkofagai.

Restauratoriams teko nemenki iššūkiai, mat laidojimo paminklai buvę ne tik paveikti laiko, bet ir vandališkai suniokoti kapų plėšikų. „Kai 2014 metais kriptoje sensacingai buvo rasti sarkofagai, pažadėjome kretingiškiams, kad juos restauruosime ir grąžinsime. Tai buvo rizikingas sprendimas, nes nežinojome, ar pavyks projektas. 2017 metais gavus lėšų darbo ėmėsi restauratorius Gintaras Kazlauskas, tačiau dėl netikėtos jo ligos procesas užtruko. Dabar, kai abu sarkofagai su grafų palaikais karstuose vėl grįžo į koplyčią, širdyje labai gera. Pažadą tęsėjome“, – pasakojo Kretingos muziejaus direktorė Vida Kanapkienė.

Grafų sarkofagų restauravimą finansavo Kultūros paveldo departamentas (KPD), darbams buvo skirta 50 tūkst. eurų.

restauruotose ir į Kretinę atvežtuose sarkofaguose ilsisi grafų Juozapo ir Sofijos Tiškevičių palaikai.

Persekiojo nelaimės

1893 metais paskutinio Kretingos grafo Aleksandro Tiškevičiaus (1864–1945) statyta koplyčia-mauzoliejus senosiose šio miesto kapinėse vakar sulaukė istorinio momento. Pernai du cinko sarkofagai, kuriuose ilsėjosi Žiemos sodo

įkūrėjo grafo Juozapo Tiškevičiaus (1830–1891) ir jo žmonos Sofijos Horavitės-Tiškevičienės (1839–1919) palaikai, buvo išvežti restauracijai.

Abu laidojimo paminklai, rasti 2014-aisiais gerai paslėpti betoniniame postamente, buvo suniokoti lobių ieškotojų: išpjauta ir sulankstyta cinko skarda, nulaužtos detalės, deformuoti paviršiai ir kita. Darbas buvo patikėtas savo srities meistriui kėdainiškiui G. Kazlauskui, kuris 2000–2010 metais atkūrė ir penkis Kretingos miesto įkūrėjų didikų Chodkevičių giminės sarkofagus, jie dabar saugomi Kretingos katalikų bažnyčios rūsiuose, po pagrindiniu altoriumi.

Grafų sarkofagų restauravimą finansavo Kultūros paveldo departamentas, darbams buvo skirta 50 tūkst. eurų.

Deja, per patį darbų įkarštį restauratorių ištiko infarktas, todėl sutvarkyti grafienės sarkofagą buvo patikėta Vilniuje įsikūrusiai UAB „Mažoji restauracija“. Restauratoriaus Ramūno Starkaus vadovaujama komanda pirmoji baigė sudėtingus procesus, nors ir juos lydėjo nepaaiškinami sutapimai: dirbdamas pirštą sunkiai susižalojo R. Starkus. Nepaisant visų negandų, vakar į koplyčios kriptą atkeliavo restauruotas prašmatniausias J. Tiškevičiaus sarkofagas.

Už 24 tūkst. eurų tvarkant grafienės sarkofagą apatinę jo dalį teko tris savaites mirkyti pagal G. Kazlausko receptą sukurtame cheminiame tirpale, kad nuo skardos būtų galima nuvalyti laiko ir drėgmės paliktas apnašas. Sarkofagui atkurti buvo naudojama Vokietijoje pagaminta 97 proc. cinko skarda. Ji buvo karpoma ir keičiamos sudūlėjusios sarkofago dalys. Puošybai naudojami ornamentai buvo štampuojami iš cinko skardos. Atnaujintos ir rankenos bei liūto letenų pavidalo kojos.

J. Tiškevičiaus sarkofagas – prašmatnesnis, jo atnaujinimas kainavo 26 tūkst. eurų. Vakar restauruotą laidojimo paminklą atvežė pats restauratorius G. Kazlauskas, kuris prisipažino, kad darbą labiausiai apsunkino liga. „Grafo sarkofagas gamintas Karaliaučiuje, tačiau jis buvo patobulintas: įmontuotas Lenkijoje gamintas vidinis dangtis su stiklo „langu“. Restauruojant sarkofagą naujai pakeistų elementų yra gal 30 proc., nes sarkofagas buvo labai prastos būklės. Kai nuvaliau cinko skardą, ji švietė. Teko lopyti, lituoti. Sarkofagas neturėjo ir konstrukcijos, ją teko pačiam padaryti. Keista mada tada buvo gaminti sarkofagus be konstruktyvo. Niekas apie restauraciją juk negalvojo...“ – svarstė jis.

Paaiškėjo, kad auksu tviskančios dekoru detalės yra imitacija, t. y. bronzos dažais dengtas cinkas.

Taip 2014-aisiais atrodė grafo Juozo Tiškevičiaus sarkofagas.

Priims lankytojus

Kretingos muziejaus direktorė V. Kanapkienė net lengviau atsiduso, kai greta S. Tiškevičienės sarkofago buvo pastatytas jos vyro laidojimo paminklas. Tokiu būdu koplyčios kriptą buvo visiškai „sukomplektuota“. Joje nuo rudens po dalinio koplyčios ir viso kriptos restauravimo pastatyti, kaip spėjama, dvaro vaistininkės ir grafų gydytojos Sofijos Stefanijos Tiškevičienės (Šostak) bei didikų anūkės Marijos sarkofagai su palaikais, taip pat mediniai karstai su XIX-XX amžiuje gyvenusių Kazimiero ir Jadvygos Tiškevičių palaikais.

„Po Kalėdų grafų Tiškevičių sarkofagai bus pašventinti, laikomos šventos mišios už juos. Kretingos rajono taryba muziejui skyrė papildomą etatą, tad nuo kitų

metų gegužės iki rugsėjo 30 dienos koplyčioje dirbs eksponatų prižiūrėtojas. Žmonės galės nuolat lankyti koplyčią ir pro stiklinę pertvarą kriptoje išsvysti sarkofagus, karstus, paskaityti istoriją. Bus pasakojama apie koplyčią, grafus,

vedamos ekskursijos po senąsias Kretingos kapines, kuriose palaidota daug žymių, kraštui ir Lietuvai nusipelnusių žmonių“, – „Lietuvos žinioms“ sakė V. Kanapkienė.

Surinkus grupę žmonių ir iš anksto susitarus su muziejaus administracija, koplyčią galima aplankyti ir dabar, šaltuoju metų laiku, kol nėra nuolatinio darbuotojo.

Reklama